

О. Малиновської, А. Мокія, В. Ніколасвського, В. Переведенцева, Я. Петрова, С. Пирожкова, Н. Победи, О. Позняк, М. Романюка, С. Чеховича, М. Чумало, М. Шульги, О. Хомри, Т. Юдіной та інших. Розвитку теорії ризиків присвячені праці У. Бека, Н. Лумана, А. Шюца, М. Дугласа, А. Вільдавські, О. Яницького. Соціальні ризики стали предметом дослідження Л. Забеліна, *Н. Мешавкіної*, В. Надраги, Д. Станко, В. *Радіонової - Водяницької*. *Дослідження нових соціальних ризиків містять праці* П. Тейлор-Губі, Г. Еспін - Андерсен, Дж. Бонолі, П. Розанваллон, *І. Кірнос*, О. Осієнко.

Мета статті – окреслити основні риси нових соціальних ризиків міжнародних трудових мігрантів. Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань: розглянути концептуальні моделі дослідження ризиків, визначити специфіку дослідження соціальних ризиків трудових мігрантів, окреслити сфери проявів нових соціальних ризиків, що загрожують міжнародним трудовим мігрантам.

Поняття ризику є предметом широкого наукового дискурсу. Ризик вивчається різними науковими дисциплінами на різних рівнях аналізу. Проте концептуалізація поняття ризику не набула достатнього погодження в соціологічній рефлексії. Згідно дослідженням Н. О. Яницького, концептуалізація ризику відбувається в межах двох великих напрямків: «реалістичного» та «соціокультурного». Головна проблема традиційної концептуалізації поняття ризику є відкидання його залежності від соціальних факторів або визнання їх в якості залежних від зовнішніх небезпек. Невизначеність цього питання стала підґрунтям для формування соціокультурних підходів концептуалізації ризиків: «культурно-символічному» (М. Дуглас, А. Вільдавські), теорії «суспільства ризику» (У. Бек, Е. Гідденс) та «калькулятивної раціональності» (М. Фуко). Проте, лише культурно-символічний підхід фокусує увагу на проблемах діалогу «Я» та «Іншого» і може бути корисним для дослідження ризиків міжкультурного діалогу мігрантів. У межах теорії «суспільства ризику» було проголошено кінець «Іншого» в силу «принципової неможливості дистанціювання від ризиків у сучасному світі». Із цього положення логічно випливає інший, методологічно важливий висновок: «Не «людина і ризик» або «суспільство і ризик», а суспільство ризиків, інакше кажучи, розуміння виробництво ризиків як іманентно притаманних будь-якому суспільному виробництву» [1, с.6]. Формується уявлення про втрату перспектив культурного діалогу в умовах суспільства ризиків.

Ульріх Бек, із одного боку, стверджує про «кінець Іншого», як про закінчення часу для можливості, традиційного дистанціювання один від одного. Із другого боку, від вважає, що на шляху до другого модерну нас чекає крайня форма індивідуалізації, що породжує внутрішні ризики та небезпеки. «Закінчується час, коли всі страждання, всі біди і насильства, які люди завдавали один одному, обрушувалися досі на «інших» євреїв, чорних, жінок, політичних іммігрантів, дисидентів, комуністів і т. п. З одного боку, існували загородження, табори, міські квартали, військові блоки, з іншого – власні чотири стіни – реальні або символічні кордони, за якими могли сховатися ті, кого, здавалося б, не торкнулася біда. Усе це є, як і раніше – і всього цього після Чорнобиля вже немає» [2, с.5]. Кордоні більше не рятують від загроз глобальної небезпеки, але це не торкається ризиків, які обумовлені наданням людині можливість самому приймати рішення. Невідворотність глобальних загроз, зокрема надмірної міжнародної міграції, не заперечує можливості штучних перешкод та свідомого ризику.

Принципово інакше оцінює шлях до інформаційного суспільства як до «суспільства ризику» Ніклас Луман. По-перше, він оцінює численні розмови про інформаційне суспільство як «раціонально не обґрунтовану ейфорію». Це впливає з того факту, що інформація – є продуктом, який швидко розпадається та зникає при актуалізації. Відповідно до цього, «інформаційним» можна назвати суспільство, яке в силу спочатку важко пояснюваних причин вважає за необхідне безперервно себе приголомшувати». Прямо